

OBSAH

Předmluva (*Pavel Barša*) | 9

Část první

MEZI TEORIÍ A PRAXÍ | 11

| 5

Úvod. **Pět dilemat společenské vědy** (*Pavel Barša*) | 13

Rozumění versus vysvětlení | 13

Jednání versus struktura | 15

Historismus versus objektivismus | 18

Pragmatismus versus scientismus | 23

Odlišnost versus určitost | 26

Kapitola první. **Realismus** (*Vít Beneš*) | 30

Základní myšlenky současných realistických teorií | 32

Rozumění versus vysvětlení | 37

Jednání versus struktura | 38

Historismus versus objektivismus | 44

Pragmatismus versus scientismus | 47

Odlišnost versus určitost | 50

Závěr | 56

Kapitola druhá. **Liberalismus** (*Jan Karlas*) | 60

Základní myšlenky liberalismu | 61

Rozumění versus vysvětlení | 65

Jednání versus struktura | 68

Historismus versus objektivismus | 72

Pragmatismus versus scientismus | 74

Odlišnost versus určitost | 75

Závěr | 78

Kapitola třetí. **Marxismus** (*Ondřej Slačálek*) | 83

Jednání versus struktura

a rozumění versus vysvětlení | 85

Historismus versus objektivismus

a pragmatismus versus scientismus | 106

Odlišnost versus určitost | 115

Závěr | 118

6 | Kapitola čtvrtá. **Konstruktivismus** (*Mats Braun*) | 123

Guzziniho rekonstrukce konstruktivismu | 125

Rozumění versus vysvětlení: rozdíl mezi přírodním
a společenským světem | 127

Jednání versus struktura | 132

Objektivismus, historismus a historicismus | 135

Pragmatismus versus scientismus | 138

Může existovat odlišná konstruktivistická teorie? | 139

Kapitola pátá. **Postmodernismus** (*Ondřej Slačálek*) | 145

Úvod | 145

Pragmatismus versus scientismus

a historismus versus objektivismus | 150

Jednání versus struktura | 160

Rozumění versus vysvětlení | 164

Odlišnost versus určitost | 170

Závěr. **Expert, nebo aktér?** (*Pavel Barša*) | 177

Dvě role výzkumníka | 181

Část druhá

METATEORETICKÉ REFLEXE | 185

Kapitola první. **Dilemata z pohledu filozofie vědy**

(*Michal Kořan*) | 187

Úvod | 187

Realismus versus antirealismus | 190

Rozumění versus vysvětlení | 197

Jednání versus struktura	202
Historismus versus objektivismus	210
Pragmatismus versus scientismus	216
Závěr	220

Kapitola druhá. **Syntéza teorií cestou jejich destrukce**

(*Petr Drulák*) | 225

Bez kvalitní metateorie není kvalitní empirie	226
Propojování teorií: překlad nebo společný základ	228
Pozitivismus: neo-neo-plus	231
Vědecký realismus: jeden svět	235
Pragmatismus: shoda a užitek	240
Závěr: koncepty, ne teorie	243

| 7

O autorech | 246

Jmenný rejstřík | 249